

§ 207

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026-2027

§ 198

Kunnanhallitus 05.11.2024 § 179

Talousarviosta ja suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi”.

Talousarvion ja -suunnitelman tulee toteuttaa kuntastrategiaa ja turvata kunnan tehtävien hoitaminen. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kunnanhallitus on antanut vuoden 2025 talousarvion laatimisohteet kokouksessa 18.6.2024 / 103 §. Ohjeiden mukaan vuoden 2025 talousarvioletyys laaditaan siitä lähtökohdasta, että kunnan järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien nykyinen palvelutaso pystytään säilyttämään. Uusia menokehitystä lisääviä toimintoja ei voida käynnistää muutoin kuin pakottavista syistä. Laadintaohjeisiin sisältyi lautakuntia sitova talousarviokehys, jossa vuoden 2025 toimintakateavoitteeksi asetettiin 5,9 milj. euroa. Kehyksen perusteella vuoden 2025 talousarvion arvioitiin muodostuvan 500 000 euroa alijäämäiseksi.

Lautakuntien on tullut antaa oman toimialueensa talousarvioehdotukset 4.10.2024 mennessä. Lautakuntien esitysten perusteella vuoden 2025 talousarvion toimintajäämä on noin 6,5 milj. euroa, joten kunnanhallituksen asettama toimintakatekehys ylittyi noin 0,6 milj. eurolla.

Ilman sopeutustoimia vuoden 2025 talousarvio on lähes 1,4 milj. euroa alijäämäinen. Kunnanjohtajan alustavaan tasapainotusesitykseen on toimialajohtajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta sisällytetty tarkistuksia, tulonlisäyksiä ja sopeutustoimia, joiden yhteisvaikutus toimintakatteeseen on 280 000 euroa. Lautakuntien esityksiin tehty oikaisu heikentävät toimintakatetta 150 000 euroa, joten toimintakateen yhteismuutos on 130 000 euroa. Tuloveroprosenttiin esitettävä korotus parantaa talouden tasapainoa arviolta 320 000 euroa.

26.11.2024

§ 207

Esitetyillä toimilla vuoden 2025 talousarvio muodostuisi noin 0,74 milj. euroa alijäämäiseksi. Talouden tasapaino on edelleen heikko.

Talouden tasapainon parantaminen riittävässä määrin suunnitelmakaudella 2025-2027 edellyttää sekä veroprosenttien korottamista että merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia.

Esityslistan oheismateriaalina on lautakuntien talousarvioesitysten ja edellä esitettyjen alustavien talouden sopeutustoimien perusteella muodostuva tuloslaskelmaennuste vuodelle 2025.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus Kunnanhallitus:

- aloittaa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025 - 2027 taloussuunnitelman käsittelyn

- sekä käy evästyskeskustelun talousarvion jatkovalmistelusta ja talouden tasapainotustoimenpiteistä

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

Täytäntöönpano

Merkitään, että Jaakko Aromaa saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Kunnanhallitus 19.11.2024 § 198

Kunnanjohtajan ehdotuksessa talousarvioon on tehty kunnanhallituksen evästyksen perusteella sopeutustoimia, jotka parantavat toimintakatetta 177 000 euroa. Lisäksi esitykseen on lisätty tuloja metsänmyynnistä ja vesimaksuista yhteensä 93 000 euroa. Edellä mainittujen sopeutustoimien ja tulonlisäysten lisäksi talousarvioon tehty tarkistuksia ja korjauksia, jotka heikentävät toimintakatetta 188 000 euroa. Kokonaisuutena toimintakate on 82 000 euroa lautakuntien esitystä parempi.

Kunnanjohtajan vuoden 2025 talousarvioehdotuksen mukaan käyttötalouden menot ovat 8,25 milj. euroa ja tulot 1,85 milj. euroa. Toimintamenot ovat noin 26 000 euroa eli 0,32 % suuremmat kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa. Toimintatuotot ovat noin 197 000 euroa eli 9,63 pienemmät kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa.

Toimintajäämän määrä ehdotuksen mukaan on 6,41 milj. euroa, mikä on noin 223 000 euroa ja 3,61 % enemmän kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa.

Talousarvioehdotus on päivitetty kunnanvaltuuston 14.11.2024 veroprosentteja koskevien päätösten mukaisilla verotuloarvioilla. Valtuusto määräsi vuoden 2024 tuloveroprosentiksi 10,9. Kiinteistöveroprosentit pysyvät ennallaan vuonna 2025.

Verotulojen kokonaismääräksi on arvioitu 4,71 milj. euroa. Kunnallisveron määräksi ehdotuksessa arvioidaan 3,73 milj. euroa, kiinteistöveroksi 0,60 milj. euroa ja yhteisöverotulojen osuudeksi 0,38 milj. euroa.

Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton esittämien laskelmien pohjalta. Valtionosuuksien määräksi talousarvioehdotuksessa on merkitty 1,70 milj. euroa, mikä on noin 0,18 milj. euroa ja 11,84 prosenttia enemmän kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa. Valtionosuuksien kasvu kuluvaan vuoteen nähden selittyy keskeisiltä osin TE-uudistuksen laskennallisella rahoitusosuudella. Uudistuksessa vastuu TE-palveluiden järjestämisestä ja kustannuksista siirtyy työvoimahallinnolta kunnille.

Talouden tasapainon vähimmäistason tavoitemittari on, että vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Talouden merkittävä epätasapaino huomioiden tavoitteen saavuttaminen ei ole mahdollista vuonna 2025. Talousarvioehdotuksen mukaan Pomarkun kunnan vuosikate vuonna 2025 on 0,13 milj. euroa negatiivinen ja tilikauden tulos on 0,79 milj. euroa alijäämäinen.

Myös taloussuunnitelmavuodet 2026-2027 ovat ehdotuksen mukaan alijäämäisiä. Pomarkun kunnan talouden tasapainottaminen taloussuunnitelmakaudella edellyttää tulopohjan vahvistamista, veroprosenttien korottamista sekä merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia.

Investointimenojen kokonaismäärä vuodelle 2025 on esityksen mukaan 255 000 euroa. Merkittävin investointi talousarviossa on 170 000 euron määräraha koulutien leventämiseen. Investoinnit jäävät esityksen mukaan merkittävästi edellisvuosia alemmalle tasolle vuosina 2025-2027.

Talousarvioehdotukseen sisältyy lainanottoa 1,18 milj. euroa. Lainanlyhennykset huomioiden lainakannan nettomuutos on 0,39 milj. euroa. Lainamäärä vuo-den 2025 lopussa on ehdotuksen mukaan 7,53 milj. euroa eli 3 859 euroa/asukas. Keskimääräinen lainakanta kunnissa vuonna 2023 oli 3 365 €/asukas. Kunnan lainakanta on kasvanut viime vuosien mittavien investointien seurauksena. Taloutta on välttämätöntä sopeuttaa tulevina vuosina lainakannan kasvun hillitsemiseksi.

Esityslistan liitteenä on kunnanjohtajan ehdotus vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelmaksi.

Valmistelija

Mikko Airaksinen

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026 - 2027 taloussuunnitelman käsittelyä liitteenä olevan kunnanjohtajan esityksen pohjalta.

Päätös**Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.**

Merkittään, että puheenjohtaja Janne Päiviälä poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen. Puheenjohtajan paikalle siirtyi varapuheenjohtaja Kaarlo Peltomaa.

Kunnanhallitus 26.11.2024 § 207

496/02.02.00/2023

Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman käsittelyä kunnanjohtajan edellisessä kokouksessa tekemän esityksen pohjalta.

Kunnanjohtajan talousarvioesitys on käsitelty YT-toimikunnan kokouksessa 25.11.2024.

Kunnanjohtajan 19.11.2024 talousarvioesitys on esityslistan oheismateriaalina.

Valmistelija

Mikko Airaksinen

Esittelijä**kunnanjohtaja Mikko Airaksinen****Päätösehdotus**

Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026 - 2027 taloussuunnitelman käsittelyä liitteenä olevan kunnanjohtajan esityksen pohjalta.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti tehdä kunnanjohtajan kokouksessa tekemän esityksen mukaisesti talousarvioesitykseen seuraavat muutokset:

- lisätään käyttötalouteen tilahallinnon tulosalueelle henkilöstömenoihin 40 000 euroa,
- lisätään opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin 50 000 euroa,
- lisätään tilahallinnon tulosalueelle toiminnallinen tavoite: valmistellaan liikuntatoimen ulkoalueiden hoidon tehtävien siirto teknisen toimialan alaisuuteen vuodesta 2026 alkaen.

Asiasta käydyn keskustelun lopuksi Kaarlo Peltomaa ehdotti, että kunnanhallitus lisää talousarvioehdotuksen investointiosaan Kelton lähteen käyttöönottoa varten 20 000€. Aila Salmela kannatti Peltomaan ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava, kannatettu ehdotus, on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja teki seuraavan ehdotuksen äänestysmenettelyksi: ne jotka kannattavat esittelijän ehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Kaarlo Peltomaan ehdotusta, äänestävät EI.

Ehdotus äänestysmenettelyksi hyväksyttiin yksimielisesti. Annetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 2 JAA -ääntä (Lehtolammi ja Päiviälä) ja 6 EI-ääntä (Haapala, Hietanen, Jokinen, Setälä-Hietanen, Peltomaa ja Salmela).

Puheenjohtaja totesi, että kunnanhallitus päätti lisätä talousarvioesityksen investointiosaan 20 000€ Kelton lähteen käyttöönottoa varten.

Lisätietoja

Täytäntöönpano

Merketään, että asian käsittelyn aluksi paikalla olivat tekninen johtaja Timo Pihlaja sekä sivistys- ja hyvinvointijohtaja Antti Oikarinen. Kello 16.13 kokoukseen saapui Jaakko Aromaa. Minna Grönman saapui kokoukseen kello 17.16.

Merketään edelleen, että kokoustauko pidettiin kello 17.35-17.45.

Heidi Kyrö-Anttila poistui kokouksesta kello 19.17. Jaakko Aromaa poistui kokouksesta kello 19.26.